

Sygn. akt III C 878/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lipca 2019 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie III Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Bartosz Grajek

Protokolant: Ewelina Kostka

po rozpoznaniu w dniu 16 lipca 2019 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa Syndyka Masy Upadłości (...) w W. w upadłości likwidacyjnej

przeciwko D. Ł.

o zapłatę

I. utrzymuje w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 21 września 2017 roku w sprawie o sygnaturze III Nc 164/17;

II. zasądza od D. Ł. na rzecz Syndyka Masy Upadłości (...) w W. w upadłości likwidacyjnej kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nieuiszczone koszty sądowe w zakresie opłaty od zarzutów przejmuje na rachunek Skarbu Państwa Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie.

Sygn. akt III C 878/18

UZASADNIENIE

Syndyk Masy Upadłości (...) w W. w upadłości likwidacyjnej wniósł przeciwko D. Ł. pozew o zapłatę 1 294 496,24 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 21 marca 2017 roku do dnia zapłaty. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powód znajduje się w posiadaniu weksla własnego opiewającego na w/w kwotę, wystawionego przez pozwanego. Weksel został wystawiony jako niepełny oraz wydany (...) na zabezpieczenie spłaty pożyczki wynikającej z umowy kredytu zabezpieczonego hipoteką nr (...) z dnia 4 grudnia 2013 roku. Wystawca weksla zobowiązał się do spłaty pożyczki, jednak z obowiązku tego się nie wywiązał, co skutkowało wypowiedzeniem umowy oraz wypełnieniem weksla i wezwaniem go do jego zapłaty, co jednak pozostało bezskuteczne.

Powyższy pozew skutkował wydaniem w dniu 21 września 2017 roku nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

Pozwany wniósł zarzuty od powyższego nakazu, podnosząc, że kwota pożyczki nie została mu nigdy wpłacona.

W odpowiedzi na powyższe powód podtrzymał powództwo.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 3 grudnia 2013 roku D. Ł. zawarł ze (...) w W. umowę kredytu zabezpieczonego hipoteką nr (...). Kwotę kredytu ustalono na 998 000 zł, która miała zostać wpłacona na rachunek nr (...). Kredytobiorca był przy tym zobowiązany

do poniesienia opłaty przygotowawczej w kwocie 7984 zł i prowizji z tytułu udzielenia kredytu w kwocie 41916 zł. Zabezpieczeniem kredytu miał być m.in. weksel własny in blanco wystawiony przez kredytobiorcę. (umowa k. 20).

Zgodnie z dyspozycją D. Ł. z kwoty kredytu miała zostać pobrana opłata przygotowawcza w kwocie 7984 zł, kwota 5010 zł na udziały w kasie, 1200 zł + opłata za przelew 6 zł na ubezpieczenie NNW oraz kwota 3992 zł + opłata za przelew na cesję praw z polisy. Kredytobiorca otworzył także w kasie rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy, któremu nadano numer (...), na który miała być przelana kwota kredytu (dyspozycja k. 352, wniosek i umowa k. 358-360).

W ramach zabezpieczenia umowy D. Ł. wystawił weksel własny in blanco opatrzony datą 4 grudnia 2013 roku. (kopia weksla k. 18 – oryginał w kasie wydziału Sądu, deklaracja wekslowa k. 19).

W dniu 4 grudnia 2013 roku na w/w rachunek bankowy wpłynęła kwota 956084 zł. Tego samego dnia z rachunku wypłacono kwoty wskazane w wyżej opisanej dyspozycji D. Ł.. Jeszcze tego samego dnia, na rachunek ten wpłynęła dalsza kwota 60114 zł, a następnie wypłacono z niego 998000 zł na rzecz M. Ł. tytułem zapłaty do aktu notarialnego rep A. (...) (zestawienie operacji k. 399).

Dyspozycję przelewu kwoty 998 000 zł na rzecz M. Ł. wystawił osobiście D. Ł. (polecenie przelewu k. 362).

D. Ł. nie spłacił żadnej kwoty tytułem kredytu, co skutkowało wypowiedzeniem przez (...) umowy kredytu pismem z dnia 10 lutego 2016 roku z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, doręczonym w dniu 17 lutego 2016 roku (wypowiedzenie i jego potwierdzenie jego doręczenia k. 43-46).

Pismem z dnia 24 lutego 2016 roku (...) powiadomił D. Ł. o uzupełnieniu weksla na kwotę 1 294 496,24 zł, na którą składała się kwota 998 000 zł tytułem kapitału, 195 453,63 zł tytułem skapitalizowanych odsetek umownych, 100 907,61 zł tytułem odsetek karnych oraz 135 zł tytułem kosztów wezwań i powiadomień poręczycieli. Pismo to doręczono 27 lutego 2016 roku (pismo wraz z dowodem doręczenia k. 49-52).

Postanowieniem z dnia 5 lutego 2015 roku ogłoszono upadłość (...) w W. z możliwością zawarcia układu (postanowienie k. 16).

D. Ł. jest osobą podejrzaną w śledztwie prowadzonym przez prokuraturę z związku z wyłudzeniami ze (...) środków pieniężnych metodą na tzw. słupów (zeznania pozwanego k. 374).

Powyższy stan faktyczny był bezsporny, a Sąd ustalił go na podstawie złożonych do akt sprawy dokumentów, których treść i autentyczność nie była przez strony kwestionowana, oraz na podstawie zeznań pozwanego. W tym miejscu wskazać należy, że pozwany ostatecznie nie kwestionował, że podpisy złożone na dołączonych do akt sprawy dokumentach należą do niego, jedynie wskazywał, że podpisywał dokumenty in blanco.

Sąd oddalił zaś wnioski pozwanego o przesłuchanie wnioskowanych przez niego świadków. W przekonaniu Sądu w obliczu przyznania przez pozwanego, że brał on udział w uzyskaniu przedmiotowego kredytu, jak sam określił jako tzw. słup i podpisał wszystkie istotne dla w/w dokumenty, zbędne było słuchanie wnioskowanych przez niego świadków, którzy mieliby jedynie potwierdzić, że nie otrzymał on pieniędzy z kredytu. Okoliczność czy pozwany otrzymał te środki, czy też poprzez swoje działania doprowadził do tego, że trafiły one do osób trzecich, jest nieistotna z punktu widzenia jego odpowiedzialności cywilnej, na gruncie niniejszego procesu.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie. W pierwszej kolejności wskazać tu należy, że powód dochodził roszczenia opartego na wekslu wystawionym przez pozwanego. Weksel ten został wystawiony jako weksel in blanco, na zabezpieczenie roszczenia z tytułu umowy pożyczki zawartej przez strony, i wypełniony przez powoda po wypowiedzeniu umowy. Powyższe ma w niniejszej sprawie istotne znaczenie przede wszystkim pod kątem ciężaru dowodu jaki obciążał strony w niniejszej sprawie.

Wystawienie weksła zazwyczaj wynika z jakiegoś kauzalnego stosunku prawnego, np. umowy, i zobowiązanie wekslowe ma konkretną przyczynę gospodarczą. W świetle prawa nie ma jednak w tym zobowiązaniu relacji między causa a ważnością zobowiązania wekslowego. Zobowiązanie wekslowe jest zatem oderwane od sytuacji, która była podstawą wystawienia i wręczenia weksła. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego wystawienie weksła rodzi dla wystawcy zobowiązanie abstrakcyjne, to jest całkowicie niezależne od przyczyny, która skłoniła dłużnika do jego zaciągnięcia. Powód dochodzący należności z weksła, nie jest więc zobowiązany udowodnić podstawy gospodarczej roszczenia (por. orzeczenie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 30 września 1959 r. 4 CR 1215/58). Tym samym sąd w postępowaniu wekslowym nie bada stanu faktycznego, na podstawie którego powstało zobowiązanie wekslowe. W prawie wekslowym mamy do czynienia z abstrakcyjnością formalną i materialną zobowiązań wekslowych ex lege, strony przeto nie mogą jej w zasadzie uchylić, ani ograniczyć. W konsekwencji dla uwzględnienia powództwa z weksła wystarczające jest przedstawienie przez wierzyciela oryginału weksła, zawierającego niezbędne dla jego ważności elementy. Na powodzie ciąży więc wyłącznie obowiązek przedstawienia weksła, który nie budzi wątpliwości natury formalnej.

Zgodnie jednak z art. 10 ustawy prawo wekslowe wystawca weksła in blanco może podnosić zarzuty jego wystawienia niezgodnie z porozumieniem wekslowym. W żadnym wypadku nie powoduje to jednak rozszerzeniem po stronie powodowej obowiązku przedstawienia dowodów. Nie można podzielić stanowiska, że podniesienie przez wystawcę weksła in blanco zarzutu wypełnienia weksła niezgodnie z porozumieniem wekslowym (w zakresie dotyczącym rozmiaru zadłużenia wystawcy ze stosunku podstawowego) powoduje przerzucenie ciężaru dowodu na posiadacza weksła (remitenta) w tym sensie, iż powinien go obciążać dowód wykazania istnienia i rozmiaru zadłużenia z tego stosunku. W takiej sytuacji rozkład ciężaru dowodu pozostaje bez zmian, na wystawcy weksła in blanco ciąży dowód wykazania nieistnienia wierzytelności wystawcy i to w zakresie wskazanym na wekslu. Dzieje się tak wówczas, gdy zarzut wypełnienia weksła niezgodnie z porozumieniem wekslowym (tzw. zarzut częściowej niezgodności) powiedzie się wystawcy i doprowadzi on do zredukowania rozmiaru własnej odpowiedzialności wekslowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2008 roku, III CSK 193/07).

W konsekwencji w przypadku zarzutu pozwanego uzupełnienia weksła niezgodnie z porozumieniem, co do wysokości wpisanej na nim kwoty, powód powinien jedynie przedstawić matematyczne wyliczenie kwoty wpisanej na wekslu, na pozwanym spoczywa zaś ciężar dowodu, że wyliczenie to nie jest prawidłowe. W niniejszej sprawie pozwany pozostał w tym zakresie całkowicie bierny, nie przedstawiając ani własnych twierdzeń ani tym bardziej żadnych dowodów na ich wykazanie.

W niniejszej sprawie powód w sposób prawidłowy przedstawił wyliczenie należnej od pozwanego kwoty, o którą uzupełniono weksel. Pozwany zaś w przekonaniu Sądu nie zaproponował żadnego materiału dowodowego, który mógłby skutkować uznaniem, iż weksel został w istocie wypełniony na nieprawidłową kwotę, niezgodną z deklaracją wekslową. Przede wszystkim należy wskazać, że pozwany przyznał, że był stroną umowy kredytu, w konsekwencji to pozwany przyjął na siebie odpowiedzialność za spłatę wynikającego z niej zobowiązania. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostawało zaś to czy pozwany sam skorzystał z kwoty kredytu czy też czy zgodnie ze swoimi zeznaniami przelał ją na rzecz swojego teścia, samemu otrzymując jedynie zapłatę w kwocie 200 000 zł. Kwestia ta może być zaś przedmiotem dalszego badania w postępowaniu karnym, które jednak nie będzie miało wpływu na cywilnoprawną odpowiedzialność pozwanego z tytułu zawartej umowy, może zaś skutkować pociągnięciem go do odpowiedzialności karnej za wyłudzenie.

Mając powyższe na uwadze powództwo ze względu na treść art. 9 ustawy prawo wekslowe, zasługiwało na uwzględnienie. Rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparto na przepisie art. 98 k.p.c. uzupełniając koszty procesu zasądzone w nakazie zapłaty o dalszą kwotę 3600 zł, stanowiącą różnicę pomiędzy kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu nakazowym i w postępowaniu zwykłym. Nieuiszczone koszty sądowe wobec braku podstaw do obciążenia nimi stron, należało przejąć na rachunek Skarbu Państwa.

(...)